

Số 607-BC/BCĐ

BÁO CÁO

tổng hợp kết quả rà soát, nhận diện các hủ tục, phong tục, tập quán lạc hậu trên địa bàn huyện Tam Đường năm 2024

Thực hiện Quyết định số 1788-QĐ/HU, ngày 06/5/2024 của Ban Thường vụ Huyện ủy về thành lập Ban Chỉ đạo huyện về xóa bỏ hủ tục, phong tục, tập quán lạc hậu, xây dựng nếp sống văn minh giai đoạn 2024 – 2030 (gọi tắt là Ban Chỉ đạo huyện về thực hiện Nghị quyết số 15). Ban Chỉ đạo báo cáo kết quả cụ thể như sau:

I. KẾT QUẢ RÀ SOÁT, NHẬN DIỆN

Ban Chỉ đạo huyện ban hành Thông báo số 893-TB/BCĐ, ngày 29/7/2024 phân công các tổ khảo sát các hủ tục, phong tục, tập quán lạc hậu, đề xuất giải pháp tổ chức thực hiện trên địa bàn huyện. Các Tổ khảo sát tiến hành rà soát các hủ tục, phong tục, tập quán lạc hậu của các dân tộc trên địa bàn và nhận thấy còn tồn tại một số hủ tục, phong tục tập quán, lạc hậu sau:

1. Trong việc tổ chức cưới hỏi

Trong 6 tháng đầu năm 2024, trên địa bàn toàn huyện có tổ chức 124 đám cưới (102 đám cưới đảm bảo theo quy định, 22 đám cưới không đảm bảo theo quy định do tảo hôn¹).

Qua rà soát, trong 3 năm gần đây có 02 trường hợp hôn nhân cận huyết thống tại các xã Bản Giang, Thèn Sin (dân tộc Mông).

2. Trong việc tổ chức tang ma

Trong 6 tháng đầu năm 2024, có 108 đám tang diễn ra trên địa bàn, trong đó: còn có một số đám tang để người chết quá 48 giờ tập trung ở dân tộc Mông, Giáy, Lào²; một số đám tang giết mổ nhiều gia súc³; việc chôn cất người chết không tập trung vẫn còn xảy ra trên địa bàn huyện đã làm ảnh hưởng đến mỹ quan, môi trường.

¹ Tại các xã Giang Ma, Khun Há, Tả Lèng, Thèn Sin, Nà Tăm, Bản Giang, Bản Bo. Trong đó: 17 trường hợp dân tộc Mông; 01 trường hợp dân tộc Dao; 02 trường hợp dân tộc Kinh; 02 trường hợp dân tộc Lào.

² Trong đó: 24 trường hợp dân tộc Mông; 03 trường hợp dân tộc Giáy; 01 trường hợp dân tộc Lào của các xã Bản Bo, Bản Giang, Bản Hòn, Bình Lư, Giang Ma, Nà Tăm, Nùng Nàng, Sơn Bình, Tả Lèng, Thèn Sin.

³ Có 27 trường hợp dân tộc Mông; 03 trường hợp dân tộc Giáy; 05 trường hợp dân tộc Thái; 09 trường hợp dân tộc Lự; 07 trường hợp dân tộc Lào của các xã Bản Bo, Bản Giang, Giang Ma, Nà Tăm, Nùng Nàng, Sơn Bình, Tả Lèng, Thèn Sin.

Qua rà soát, thống kê 03 năm gần đây, trên địa bàn huyện có 04 đám tang không đưa người chết vào quan tài, mở nắp quan tài để người đến viếng xem mặt của dân tộc Mông; một số đám tang củ người Dao, Lự không cho người chết ở ngoài bản vào trong bản để tổ chức đám tang gây khó khăn cho gia đình người chết.

3. Trong các hoạt động lễ, lễ hội và sinh hoạt thường ngày

Qua khảo sát có một số hủ tục, phong tục, tập quán còn lạc hậu như: Thời gian làm Lễ Tù cải (Lễ trưởng thành) của người dân tộc Dao còn dài (7-9 ngày) gây tốn kém cho gia đình làm lễ; còn xảy ra tình trạng sinh con ở nhà, không đến cơ sở y tế của người dân tộc Lào có nguy cơ tử vong cao bà mẹ và bé khi sinh; mua sắm nhiều lễ vật để cúng cầu an, cúng bái khi ốm đau, giải hạn; cấm bản gây tốn kém, lãng phí; nuôi gia súc dưới gầm sàn, thả rông gia súc, gia cầm làm ảnh hưởng đến môi trường sống của nhân dân.

(Có biểu chi tiết các hủ tục, phong tục, tập quán lạc hậu kèm theo)

II. MỘT SỐ NHIỆM VỤ, GIẢI PHÁP THỜI GIAN TỚI

1. Ban Chỉ đạo tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền, quán triệt và triển khai thực hiện Nghị quyết số 15-NQ/TU gắn với tiếp tục quán triệt, tuyên truyền thực hiện các văn bản của Trung ương, của tỉnh, huyện liên quan đến việc xóa bỏ hủ tục, phong tục, tập quán lạc hậu, xây dựng nếp sống văn minh. Tập trung tuyên truyền xóa bỏ các hủ tục, phong tục, tập quán lạc hậu trên 3 lĩnh vực (tang ma, cưới hỏi và các lễ, lễ hội, sinh hoạt hàng ngày). Hướng dẫn đưa nội dung xóa bỏ hủ tục, phong tục, tập quán lạc hậu, xây dựng nếp sống văn minh vào nội dung sinh hoạt thường kỳ của cấp ủy, chi bộ.

2. Chỉ đạo Đảng ủy các xã, thị trấn trên cơ sở kết quả rà soát của huyện, tiếp tục rà soát, xác định các hủ tục, phong tục, tập quán lạc hậu tác động, ảnh hưởng tiêu cực đến phát triển kinh tế, văn hóa - xã hội của Nhân dân; công khai bảng danh mục các hủ tục, phong tục, tập quán cần tập trung tuyên truyền, vận động xóa bỏ niêm yết tại Nhà Văn hóa bản; rà soát các quy ước, hương ước của cộng đồng dân cư nhằm đưa các hủ tục, phong tục, tập quán lạc hậu vào quy ước, hương ước để triển khai thực hiện xóa bỏ.

3. Chỉ đạo tập trung các nguồn lực ưu tiên đầu tư phát triển kinh tế - xã hội, cải thiện đời sống của đồng bào vùng dân tộc thiểu số, vùng đặc biệt khó khăn; lồng ghép kinh phí thực hiện các chương trình, chính sách, dự án phát triển kinh tế - xã hội của nhà nước và các nguồn lực xã hội hóa hợp pháp khác để thực hiện giảm thiểu, tiến tới xóa bỏ các hủ tục, phong tục, tập quán lạc hậu trên địa bàn huyện, đặc biệt là tình trạng tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống.

4. Chỉ đạo các cơ quan chuyên môn nghiên cứu, kiến nghị, đề xuất cấp có thẩm quyền ban hành cơ chế chính sách hỗ trợ, khuyến khích thực hiện xóa bỏ hộ tặc, phong tục, tập quán lạc hậu, xây dựng nếp sống văn minh; hỗ trợ mai táng phí; hỗ trợ, khuyến khích sử dụng hình thức hỏa táng; khuyến khích, thu hút phát triển các dịch vụ nghĩa trang ở những nơi có đủ điều kiện theo Nghị định số 23/2016/NĐ-CP, ngày 05/4/2016 của Chính phủ.

Nơi nhận:

- Thường trực Huyện ủy,
- Các thành viên Ban Chỉ đạo,
- Các chi, đảng bộ trực thuộc huyện,
- Lưu.

BÍ THƯ

Kiêm

TRƯỞNG BAN CHỈ ĐẠO

Tân Thị Quế

BIỂU THÔNG KẾ

các hủ tục, phong tục, tập quán lạc hậu trên địa bàn huyện năm 2024

(Kèm theo báo cáo số 607-BC/BCĐ, ngày 13/9/2024 của BCD thực hiện NQ15 huyện Tam Đường)

TT	Nội dung hủ tục, phong tục, tập quán lạc hậu	Đối tượng (dân tộc)	Địa bàn	Một số tác động, ảnh hưởng tiêu cực	Nguyên nhân
I TRONG VIỆC TANG MA					
1	Giết mổ nhiều gia súc, gia cầm	Mông, Giáy, Thái, Lự, Lào	Bản Bo, Bản Giang, Giang Ma, Nà Tăm, Nùng Nàng, Sơn Bình, Tả Lèng, Thèn Sin	Gây lãng phí thời gian lao động, sản xuất, ảnh hưởng kinh tế gia đình; không đảm bảo vệ sinh môi trường	Do phong tục của đồng họ
2	Tổ chức đám tang, để người chết dài ngày (từ 3-5 ngày)	Mông, Giáy, Lào	Bản Bo, Bản Giang, Bản Hòn, Bình Lự, Giang Ma, Nà Tăm, Nùng Nàng, Sơn Bình, Tả Lèng, Thèn Sin	Gây lãng phí thời gian lao động, sản xuất, ảnh hưởng kinh tế gia đình; không đảm bảo vệ sinh môi trường	Do phong tục của đồng họ; quan niệm ngày tốt, xấu
3	Chôn cất người chết không tập trung	Mông, Dao	Toàn huyện (trừ Nà Tăm, Bình Lự)	Không đảm bảo vệ sinh môi trường, ảnh hưởng quy hoạch và mỹ quan	Do phong tục tập quán, chưa có nơi chôn cất tập trung
4	Không đưa người chết vào áo quan; mở nắp quan tài cho người đến viếng xem mặt	Mông	Tất cả các địa bàn có người dân tộc Mông	Không đảm bảo vệ sinh môi trường	Do phong tục của đồng họ; quan niệm tốt, xấu
5	Người chết ở bên ngoài (nơi khác) không được mang về bản, về nhà để làm ma.	Dao, Lự	Bản Hòn, Bình Lự, Hồ Thầu, Tả Lèng, Bản Giang, Giang Ma	Gây khó khăn cho gia đình người chết.	Do quan niệm, phong tục tập quán của dân tộc.
II TRONG VIỆC CUỐI HỒI					
1	Tạo hôn	Mông, Dao, Kinh, Lào	Giang Ma, Khun Há, Tả Lèng, Thèn Sin, Nà Tăm, Bản Giang, Bản Bo.	Vi phạm luật hôn nhân và gia đình, ảnh hưởng tâm sinh lý, giống nòi, đời sống gặp khó khăn.	Do quan niệm, thiếu hiểu biết về pháp luật
2	Kết hôn cận huyết	Mông	Bản Giang, Thèn Sin		
III TRONG CÁC HOẠT ĐỘNG LỄ, LỄ HỘI VÀ SINH HOẠT THUỜNG NGÀY					
1	Thời gian làm Lễ tù cái (Lễ trưởng thành) quá dài từ 7 - 9 ngày	Dao	Hồ Thầu, Tả Lèng, Bản Giang, Giang Ma	Gây lãng phí thời gian lao động, sản xuất, ảnh hưởng kinh tế gia đình.	Do quan niệm, phong tục tập quán

TT	Nội dung hồ tục, phong tục, tập quán lạc hậu	Đối tượng (dân tộc)	Địa bàn	Một số tác động, ảnh hưởng tiêu cực	Nguyên nhân
2	Sinh con tại nhà, không đến cơ sở y tế	Lào	Nà Tăm, Bản Bo	Nguy cơ trẻ bị tử vong cao	Do thiếu hiểu biết
3	Cắm bản	Thái, Giáy	Bình Lư, Bản Giang	Gây phiền hà cho người ngoài bản vào trong bản	Do quan niệm, phong tục tập quán
4	Mua sắm nhiều lễ vật để cúng cầu an, cúng bái khi ốm đau, giải hạn.	Kinh, Mông, Giáy, Dao, Thái, Lự Lào	Các xã, thị trấn	Tốn kém về kinh tế, gây lãng phí, ô nhiễm môi trường	Do quan niệm
5	Nuôi gia súc dưới gầm sàn	Lào, Thái	Nà Tăm, Bản Bo, Bình Lư	Không đảm bảo vệ sinh môi trường. Ảnh hưởng tới sức khỏe gia đình	Do quan niệm, phong tục tập quán